

Po pošti prejemati:

za  
celo leto naprej 26 K — h  
pol leta „ 13 „ — „  
četrt „ 6 „ 50 „  
mesec „ 2 „ 20 „

V upravnistvu prejemati:

za  
celo leto naprej 20 K — h  
pol leta „ 10 „ — „  
četrt „ 5 „ 50 „  
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom  
20 h na mesec.

# SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate  
sprejema upravnistvo v  
Katol. Tiskarni, Kopitar-  
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,  
nefrankovana pisma ne  
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-  
niskih ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dan, izveniši  
nedelje in praznike, ob  
pol 6. uri popoldne.

Štev. 240.

V Ljubljani, v petek 19. oktobra 1900.

Letnik XXVIII.

## Volilno gibanje.

### Volilno gibanje na Štajerskem za kandidaturu dekana Žičkarja.

Na poziv političnega društva »Pozor« so danes v Ptuj zbrani zaupni možje dotičnih sodnijskih okrajev po kratki debati glede kandidata v V. volilni kuriji z večino glasov izrekli, da ni vzroka odstraniti dosejanega zaslužnega poslanca te kurije in da se naj g. Josip Žičkar zopet kandidira za V. kurijo. Ob enem se je naročilo društvenemu odboru, da to političnim društvom celega volilnega okraja naznani.

S Štajerskega. Kdo bo na Štajerskem poslanec za V. kurijo? Tega se zdaj ne vemo. Ljudstvo se za volitve dosti ne zmeni, ker od prihodnjega državnega zbora itak ničesar ne pričakuje. Izvzeti so le nekateri »jungovci« in dopisniki »Slovenskega Naroda«, ki pridno agitujejo za Hribarja. Za g. Žičkarja, ki je že mnogo storil za Štajerce, se pa agitira premalo, celo tisti, ki bi se morali zanj potegniti, ne store mnogo, ker nočejo dražiti »jungovcev« in »Slov. Naroda« ali kali? In vendar je bil Žičkar dozdej naš najdelavnejši poslanec, ki je osebno veliko pridobil za svoje volilce. Zato urno in odločno na delo!

S Štajerskega. »Slov. Gospodar« poroča: Beganje volilcev se je že pričelo. Posebno rado se pripoveduje, da gosp. Josip Žičkar ne kandiduje več v V. kuriji. Ta vest ni resnična. G. Josip Žičkar vstraja pri svoji kandidaturi za V. kurijo. Vsaka druga vest je izmišljena in neresnična. — Pristavljamo še, da je tudi vest »Slov. Naroda«, da so v Ptuj postavili dr. Ploja kandidatom V. skupine, neresnična.

### Volilno gibanje na Koroškem.

Katol. polit. in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem napravi v nedeljo dne 28. t. m. dva shoda in sicer ob 1/2. 10. uri dopoldne po dopoldanski službi božji v prostorih župnišča v Grebinjskem Klostru ter ob 4. uri popoldne v gostilni pri Dürnwirtu v Št. Jakobu (občina Št. Peter pri Velikovu).

Na dnevnem redu je razgovor o bo dočih državnozbornih volitvah (poroča g. dež. posl. Fr. Grafenauer), o gospodarskih in političnih zadevah itd.

Župan Fran Ehrlich v Ukva, ki se je imenoval kot kandidat za okraj Beljak-Borovlje, izjavlja, da kandidature ne sprejme.

Za okraj Šmohor-Špital so nemški nacionalci po dolgem razgovoru zopet proglasili bivšega posl. Ambr. Wernisch.

### Izseljevanje Slovakov.

Slovaki so se začeli v zadnjem času v takem številu izseljevati, da se gospodi v Budimpešti že ježijo lasje na glavi. So obdine, katere predstavljajo žalostno sliko. Danes ali jutri se lahko zgodi, da bodo cele občine prazne, kakor se je to že zgodilo v nekaterih krajih. Iz šariškega okraja so se izselile cele občine, celi kraji so zapuščeni. V večini slovaških okrajev je sicer naraven prirastek prebivalstva, a vendar ga je zmirom manj vsled izseljevanja. Slovaki prebivajo v trinajstih okrajih, in od teh je 9 »negativnih«. Za blagor Slovakov, ki so politično neškodljivi, sicer pa zelo dobri, marljivi ljudje, ne stori mažarska vlada ničesar, v pravem pomenu besede — ničesar. Slovaško ima skoraj dva in pol milijona prebivalcev in mažarsko nasilje s famoznim Tiszo na čelu

jim je odvzelo vse. Njih kulturni zavod »Slovaško Matico« so zaprli, istotako tri gimnazije in denar, kar so ga Slovaki imeli, so zaplenili. Posledica tega mažarskega kulturnega gospostva je dejstvo, da vsaka občina, naj je še tako majhna, ima židovsko žganjarijo, mažarsko ali pomažareno šolo, katera prebivalcev ne omikuje, ampak naravnost demoralizuje, in vsled tega prebivalstvo gospodarsko in moralno propada.

Namesto, da bi mažarska vlada iskala zdravila, s katerim bi se zacelile rane, ki povzročajo dušne in gmotne bolesi slovaškemu ljudstvu; namesto da bi poiskali sredstev v povzdigo omike ljudstva, so se vladni krogi lotili narodnostne politike, katera ne rešuje ljudstva, ampak ga žene v gmotno in dušno sužnjost.

Nesmiselne so fraze, da je slovaško ljudstvo dobro, in da ga kvarijo samo agitatorji. Kako se ravna s Slovaki, z inteligentnimi in priprostim, to so treznejši Mažari sami že obsodili. Ako bi gospodje pri zelenih mizah v Budimpešti slišali, kako je sprejelo slovaško ljudstvo in sicer tudi tam, kjer ni »agitatorjev«, najnovejšo obsodbo slovaških rodoljubov, gotovo bi prenehali trditi, da agitatorji kvare slovaško ljudstvo.

Vzrok izseljevanju Slovakov ni izseljevalna manija, ampak je to nekaj čisto drugega, kar mažarska vlada menda dobro ve. Ljudstvo vzdihuje pod bremenom dušne sužnjosti, katera povzroča tudi gmotno propadanje. Saj slovaško delavno ljudstvo ima dovolj zaslužka na Ogerskem, in vendar se ne čuti zadovoljnim v svoji domovini. Gospoda v Budimpešti pa to razlaga tako, da baje slovaško ljudstvo hoče naglo obogateti. Ko je bilo slovaško ljudstvo prostejše, ko je smelo peti slovaške pesmi, ko je videlo, da ima učne zavode, slovaške šole, čutilo se je zadovoljnim, toda danes vsega tega nima, in to je glaven vzrok, zakaj da hrepeni po kraju, kjer se prostejše živi, kjer je socialno in kulturno življenje prosto in vsakemu dostopno.

Slovaško ljudstvo je davno dokazalo, da je željno omike, in danes, ko doma ne sme, dokazuje to sijajno za oceanom. Koliko časnikov, koliko društev, cerkev, šol imajo Slovaki v Ameriki! Ali to ne bo sramota pred omikanim svetom, ako bodo Slovaki v Ameriki imeli gimnazijo, in tu v svoji domovini je ne smejo imeti? Zares čudili se bodo ljudje, ko bode ogerski Slovak prisiljen pošiljati svojega sina v Ameriko, da se tam v materinskem jeziku več nauči, nego se more naučiti doma!

Izseljevanje preneha takrat, ko bodo Slovaki dosegli svoje pravice. Škodo od izseljevanja in sicer občutljivo škodo bode imela država, zakaj pomanjkanje delavnih močij na Ogerskem je že doseglo najvišjo stopinjo. —án.

### Boj proti Hrvatstvu.

II.

Košut je rekel ob svojem času, da ne more najti Hrvatske na zemljevidu. Kasneje se je prepričal, da Hrvatska v marsičem odločuje in da je ravno ona največ storila, da se je Košutovo kratkotrajno gospodarstvo strlo. Mažari so pa vkljub temu še dandanes Košutovega mnenja glede Hrvatske in še sama ogerska vlada širi te nazore. Pred nedavnim je izdalo ministerstvo domobranstva zemljevid Ogerske za porabo domobranskih čet na svitlo. Na tem zemljevidu ni več Hrvatske, nego je uvrščena kot županija ma-

žarska v mažarorsag. Razumi se, da so na tem zemljevidu pomažarena tudi vsa imena mest in vasi.

Dočim so dozdej v vojaški službi rabili hrvatska imena, katerim so pristavljali nemški naslov, je zdaj to zabranjeno ter se smejo rabiti le mažarska imena. Celotna krstna imena vojaka so vsa pomažarili. Za ministerstvom domobranstva je prišlo ono pro meta ter je izdalo ravno tako mažarsko karto za porabo pri poštnih in brzojavnih uradih. Tudi tukaj se morajo rabiti mažarska imena. A za porabo telefona so se naročnikom pred nedavnim izdali propisi samo v mažarskem jeziku, premda v Zagrebu ni niti pet naročnikov, ki bi razumeli mažarski. Ker je na Hrvatskem uradni jezik le hrvatski v vseh uradih, je tako ravnanje protipostavno in nasilno, in vendar se pri hrvatskeji vladi nobeden ne gane, ki bi se takemu nasilju uprl, marveč bode ta hrvatska vlada v hrvatskem saboru vkup z mažaronsko večino molčala, ko bode radi takih očitnih krivic opozicija interpelirala.

V boju proti Hrvatstvu se Mažari ne boje rabiti najgrjih sredstev in zatiranja. Tako so Mažari v šumarskeji stroki napovedali boj proti vsem hrvatskim činovnikom. V prve in najodličnejše službe se sprejemajo in imenujejo sami Mažari, premda Hrvati v vsakem pogledu nadkriljujejo te prekodravske sosedje, kateri ne bi smeli biti niti imenovani na Hrvatskem, ker po navadi ne znajo hrvatskega kot uradnega jezika. Oggersko ministerstvo poljedelstva je slo pa še dalje. Ono je na nezasišani način prezrlo hrvatske šumarske činovnike pri urejenju plač. Oggerski minister je namreč samostalno določil, da imajo vsi Mužari, kolikor jih je na Hrvatskem v šumarskeji službi, letni doplatek v iznosu od 200 gld., dočim Hrvati v isteji službi ne morejo biti deležni tega doplatka, zato ker so Hrvati in skozi in skozi bolji činovniki.

Radi te očitne krivice za hrvatske šumarske činovnike so se vzdignili vsi hrvatski opozicijski časopisi ter ostro obsodili delovanje dotičnega ministra, a hrvatska redarstvena oblast je dala zapleniti vse liste, kar ne pomeni nič drugega nego: molči in trpi. Tedaj če Mažar bije Hrvate, potem mu mora pri tem pomagati še sama hrvatska oblast. To je pa vendar že preveč azijskega duha. Kaj takega se more zgoditi le tam, kjer so pomešani že vsi pojmovi o pravici in krivici, in to je, kakor se vidi, dandanes na Ogerskem in na Hrvatskem, kjer hočejo Mažari ugonobiti vse, kar je slovanskega.

Hrvatskega imena ne trpe Mažari nikjer poleg svojega. Znano je, kako so na pariškeji razstavi potisnili, kar je hrvatskega, v kot, a najlepše hrvatske stvari pa so pokazovali kot svoje. V katalogih se predstavlja Hrvatska povsodi kot ogerska pokrajina. Na državnih banknotah so popolnoma iztisnili hrvatski tekst, kar je čisto nepostavno celo po nagodbi od leta 1868. Pri svečanih dogodkih ne zastopa nič več ban kraljevine hrvatske, nego ogerski ministerski predsednik, kar po državnopravnem položaju Hrvatske naproti Oggerskeji ni zakonito. Tako je bila Hrvatska tudi čisto pozabljena pri svečanem činu, ko se je nadvojvoda Ferdinand d'Este odrekel nasledstvu za svoje naslednike, premda ima Hrvatska po pragmatičnej sankciji iste pravice, kot Oggerska. In tako bo veljala postava, katero bodo o tem činu Mažari v bodočem državnem zboru sklenili, tudi za Hrvatsko, premda bi jo moral hr-

vatski sabor brez ozira na Oggersko sam skleniti.

A to vse se godi le radi tega, da se Hrvatska ne imenuje in da se Oggerska pred zunanjim svetom predstavlja kot jedinstvena država. Mažarski državniki skušajo upotrebiti vsako zgodo in priložnost, samo da Hrvatsko potisnejo na stran, da se njeno ime ne omenja in da pridobe zunanji svet za svoje nazore, češ, da je Oggerska čisto centralizirana država in da vlada na celem teritoriju te države le ena ideja, namreč mažarska. Do zdaj so zunanji svet zares v marsičem zaslepili, kar seveda ni čudno, ker imajo vso oblast in vsa sredstva v svojih rokah; a vprašanje je seveda, kako dolgo bode ta pomoč trajala. Vsa ta centralizacija je osnovana le na kruteji sili, a ne na kakeji etičnej podlagi, a ko ta kruta sila preneha, kar se more prav lahko prej ali slej dogoditi, porušila se bode tudi zgrada mažarske državne ideje, ki nima in ne more imeti pravega temelja, niti pravega poklica na slovanskem jugu.

### Brzojavke II. slov. kat. shodu v Ljubljani.

(Dalje.)

Št. Jernej. Na srečni izid za vse sloje katoliško misleče stranke! — Zadruga trgovcev in rokodelcev v sodnem okraju Kostanjevica.

Št. Pavel. Razširja se naj katoliška stvar po vsem Slovenskem! Katoličan na dan! Slava! — Občina Gomilsko.

Št. Peter na Krasu. Prisrčno pozdravljen drugi slovenski katoliški shod. — Marijina družba v Trnpi.

Št. Peter na Krasu. Živela naša organizacija! — Lenassi v Nandanjem selu.

Št. Peter pod Sv. gorami. Najprisrčnejše pozdravlja drugi katol. shod občina Št. Peter pod Sv. gorami. — Kunej, župan.

Št. Peter pri Gorici. V imenu svojem, duhovščine in dobro mislečih vernikov cele dekanije radosten pozdravljam katoliški shod, proseč najobilnejšega blagoslova za plemenito delo, da sklepi postanejo tudi plodonosna dejanja. Živeli vsi zborovalci! — Hvalica, dekan.

Št. Peter pri Gorici. — Renče: V imenu vseh dobro mislečih župljanov iskreno pozdravljam katoliški shod želeč obilnega blagoslova. — Pavletič, župnik.

Št. Peter pri Gorici. Živela krščanska ideja! — Hranilnica.

Št. Peter pri Gorici. Dasi odsotni, pozdravljamo katoliški shod prav iskreno, zlagajoč se z resolucijami kličemo: Vse za vero, dom, cesarja! — Županstvo Vertobja.

Štore. Bog blagoslovi delo vrlih krščanskih mož! Narod veren ne bo propal. — Duhovščina Teharska.

Štore. Na dan krščanska misel! Vero čuvaj narod! — Podružnica sv. Cirila in Metoda na Teharjih.

Štore. Srčno pozdravljeni! Branite nevstrašno najdražje svetinje naše zoper sovraže vere in naroda! — Politično društvo Teharje.

Št. Viška gora. Iskren pozdrav zborovalcem II. kat. shoda. Nauki naše sv. vere naj prešinjajo naše zasebno in javno življenje domovini v blagor! Ig. Valentinčič, župnik in predsednik »Bralnega društva«, Jakob Pirih, podžupan, I. Laharnar, tajnik, T. Laharner, Fr. Lapanja, T. Božič.

Tolmin. Živeli zborovalci! Bog blagoslovi Vaše delo za cerkev in narod! Ži-

vela katoliška ideja! Kristus včeraj in danes in vekomaj. — Kragelj, dekan, Zarli, župnik, Grebene, Seljak, kapelana.

Toplice. Vrlim pod katol. imenom zbranim rojakom, osobito zastopnikom slovenskih občin: Slava, živeli! Živela katoliška narodna ideja! — Ign. Supančič, župan.

Travnik. Naj v svitu krščanske ideje edinost med nami zaveje, da vedno se lepše razcveta v Slovencih krščanska prosveta. — Kmetijsko društvo v Loškem potoku.

Trbiž. Svetovišarski kapitelj pozdravlja slov. katol. shod, želeč mu obilnega blagoslova. Bog! — Svatou, Germ, Šnedic.

Trbiž. Blagoslov božji in najboljši vspeh želi Kues, župnik.

Trebnje. Slava II. slov. katol. shodu! Živio zborovalcem! — Župnija Trebnje.

Trst. Kdor vero zataji, kmalu zataji tudi narod. To svedoči novejša zgodovina Slovenstva. Krepiti in dvigniti v narodu versko zavest, je tedaj najpotrebnejše in najresnejše narodno delo. — Dr. Janko Brejc.

Trst. Luč sv. vere prešini naš narod vseskozi, da bežijo od njega zli duhovi pogubnega nam framonstva! — Novi list.

Tržič. Živela vera katoliška in narod slovenski! — Gasilno društvo Leše.

Tržič. Živeli zbrani zborovalci! Bog blagoslovi Vaše sklepe! — Konsumno društvo.

Tržič. Božji blagoslov delovanju katoliškega shoda! — Katoliško izobraževalno društvo v Sv. Križu pri Trziču.

Tržič. Zaupno na shod oko se obrača trpina, da z mize bogate kruha mu pade drobtina. — Vincencijeva družba.

Tržič. Tudi v hribih visocih nam bije srce za vero, dom in cesarja, slava gospodom na shodu zbranim v posvet za blagor in prid oratarja. — Lomljani.

Tržič. Zastopnikom našim v podporo na zboru v Ljubljani pozdravljamo shod prav pristrčno. — Šentanski občani.

Tržič. Živeli zborovalci! Varuj Vas Marija! — Marijina družba.

Tržič. Navdušeno pozdravlja udeležnike katoliškega shoda. — Društvo svetega Jožefa.

Tupaliče. Zbrane na katoliškem shodu pristrčno pozdravlja župnija Velesovo.

Turin. Čestitam drugemu katoliškemu shodu ter želim dober izid v imenu družbe Salezijanske in posebno vseh v družbi delujočih slovenskih Salezijancev. — Don Rua.

Varaždinske toplice. Molim Duha svetoga, da vodi Vaše razprave i rješitve na slavu crkvi Kristovoj i na srečo slovenskog naroda! — Juraj Posilović, nadbiskup.

Varaždin. Dičnu braću promicatelje pravoga duha Kristova pozdravljaju i obilje božjeg blagoslova žele katekete Debeljak, Cajnko, Prostenik.

Varaždin. Sv. rimska kat. vjera, bratstvo krvi i jezika spaja Slovence i Hrvate u ljubavi, kako na kongresu v Zagrebu, tako v Ljubljani. Ovu uzajemnu ljubav blagoslovio Bog, Spasitelj naš Isus Krist, sebi na slavu! — Čažmanski kaptol. (Konec prih.)

## Politični pregled.

V Ljubljani, 19. oktobra.

**Katoliška ljudska stranka in volitve.** Predvčerajšnjim so se sošli, kot smo omenili, v daljši posvet voditelji katoliške ljudske stranke, da se dogovore o nadaljnji taktiki in posebe o bližnjih državnozbornih volitvah. V posvetovalnici dunajske poslanske zbornice so se sošli pl. Fuchs, dr. Kathrein, dr. Ebenhoch, baron Dipauli, prošt Kern, Hagenhofer in Wagner. Oficijelni komunikej o tej seji je zelo kratek: Več članov bivšega kluba katoliške ljudske stranke je imelo zaupno posvetovalje v poslanski zbornici o političnem položaju in o stališču, ki naj je zavzema stranka mej volitvami in pozneje. Izza kulise se pa poroča, da so se vsa vprašanja rešila v popolnem soglasju vseh članov, posebno strogo so pa obsodili ruvanje proti Dipauliju. Sploh se pa zagotavlja, da so merodajni krogi katoliške ljudske stranke popolno prepričani o zopetni izvolitvi barona Dipaulija. Neki nemško-liberalni list ve ko nečno še poročati, da so se voditelji stranke zjedini na teh le načelih: Katoliška ljudska stranka se izjavlja proti češkemu državnemu pravu; stranka vztraja pri zahtevi nemškega

posredovalnega jezika v njegovem fiktivnem stanju; vlado hoče stranka podpirati, da se prične z rednim delom v parlamentu; ko nečno se izraža stranka za politiko slobodne roke, hoče pa hoditi skupno s poljskim klubom. — Koliko je na tem istine, seveda dosedaj še ni znano, posebno dvomljiva pa je prva točka.

**O državnozbornih volitvah na Češkem** piše dunajskemu »Vaterlandu« neki praški dopisnik mej drugim sledeče: Na češki strani volitve v drž. zbor ne bodo dovedle do nikakih posebnih iznenadenj. Staro in Mladočehi si ne bodo posebno nasprotovali, le radikalcji pod vodstvom dr. Baxe bodo v posamnih okrajih skušali odvzeti Mladočehom kak mandat. Somišljeniki dr. Baxe so sedaj najhuji zagovorniki češkega drž. prava. Ti so torej najnlajši Mladočehi, ker so jim Mladočehi premalo radikalni. Tem ljuteji boj se bo pa vršil v splošni skupini, kjer se bodo poleg prvih dveh strank potegovali za mandate tudi soc. dem. in kršč. soc. Z gibanjem kršč. socialne stranke dopisnik »Vaterlandu« ni zadovoljen. Odkar je umrl kardinal Schönborn, je nastala neka tišina v celem gibanju in ta tišina traja vsled bolezni sedanjega metropolita še nadalje. Dal Bog, sklepa dopisnik, da bi kmalu ozdravel splošno ljubljeno metropolit in se pričelo novo živahno življenje.

**Hohenlohe — Bülow.** Česar prav za prav ni nihče resno pričakoval, to se je zgodilo. Stari državni kancler knez Hohenlohe, rojen 31. marca 1819, je vložil ostavko in cesar jo je tudi vsprejel ter imenoval njegovim naslednikom ministra za zunanje zadeve grofa Bülowa, ki je četrti državni kancler v 30letnem obstoju nemške države. O odstopu kneza Hohenlohe se je govorilo in pisalo že dolgo vrsto let, a vselej so se pokazale take govorice kot neosnovane. Letos je pa vest nenadoma izbruhnila na novo na dan in ravno tako naglo je postala dejstvo. Kanclerjem Bismarck, Caprivi in Hohenlohe sledi sedaj grof Bülow. Mož se je porodil l. 1849 kot sin državnega tajnika Ernsta pl. Bülowa, udeležil se je nemško-francoske vojske. Po kratki sodnijski praksi je vstopil l. 1874 v zunanji urad in je pozneje opravljal posle legacijskega tajnika v Rimu, Petrogradu in na Dunaju. Mej rusko-turško vojsko je bil Bülow zastopnik Nemčije v Atenah, od leta 1879 — 1884 je pa bil poslanski tajnik v Parizu. Pozneje je prišel v Petrograd in Bukarest. Za časa njegovega bivanja na tem mestu je stopila Rumunija v trozvezo in se je sklenila nemško-rumunska trgovinska pogodba. V decembru l. 1893 je postal Bülow poslanik v Rimu, po preteku štirih let je bil pa imenovan državnim tajnikom za zunanje zadeve in ob enem pruskim državnim ministrom. V juniju leta 1899 ga je cesar Viljem povzdignil v grofovski stan, cesar Franc Jožef mu je pa ob zadnjem bivanju v Berlinu podelil red sv. Štefana. Posebno važno ulogo je igral gróf Bülow v sedanjem kitajskem vprašanju in ravno njegovo imenovanje državnim kanclerjem je dokaz, da bo Nemčija vstrajala pri dosednji politiki. Vodstvo nemške zunanje politike ostane i nadalje v njegovih rokah. Odhajajočega kneza Hohenlohe je odlikoval cesar z redom črnega orla z briljanti.

**Italijanski ministerski predsednik Saracco** ima mnogo težav s sestavo vladnega poslovnega programa za bližnje zasedanje italijanskega parlamenta. Najprej se je pojavilo hudo nasprotstvo v kabinetu samem, ki menda še sedaj ni poravnano, potem je pa Saracco zadel ob velike ovire pri voditeljih raznih parlamentarnih strank. To-liko je Saracco menda dosegel, da je dobil na svojo stran vse konstitucionalne stranke, toda s tem ni pridobljeno še vse in pričakovati smemo v parlamentu vročega boja. Ministerski predsednik je bival te dni v Capodimonte, kjer se nahaja kralj Viktor Emanuel. Tu je predložil Saracco svoj načrt, a se ne ve, mu je li mogel izposlovati potrebno dovoljenje. Mogoče doživimo v prihodnji parlamentarni dobi kako neljube krize.

**Že zopet jeden!** Turški vojaški atašej v Bruslju, brigadni general Tewfik-paša, znan iz grško-turške vojske, je prosil za premešitev z dosedanjega mesta z motivacijo, da se razločijo razlogov ne more vstra-

jati na dosedanjem mestu. Tako poročilo prihaja sedaj iz Carigrada in je to torej že drugi slučaj zadnjih dni. Poslaniku v Madridu sledi atašej Tewfik-paša. Visoka vlada v Carjem gradu ima res posebne vrste zastopnike v inozemlju. Vsi so sicer, kakor pravijo, akreditirani, a ne uživajo več nobenega kredita.

## Dnevne novice.

V Ljubljani, 19. oktobra.

**Predavanje g. dr. Kreka v »Katoliškem Domu«** je bilo včeraj o tem, kako se je začela in razvijala delavska zahteva: »Brezposelnim delavcem naj da delo država!« Prvič so se oglasili delavci s to zahtevo na Francoskem in še mnogokrat so jo ponavljali pozneje. Večkrat jim je skušala vlada ustreči, toda vsi taki poskusi so se izjalovili, ali pa so celo pahnili brezposelne delavce še v večjo stisko. Zdaj nihče več ne uči, naj brezposelni delavci terjajo od države dela in zaslužka; pač pa se prijatelji delavstva trudijo, da bi ustanovili zavarovalnice, ki naj dajejo podpore zavaranemu delavcu ob času, ko nima dela. Dasi je bilo vreme zelo grdo, se je vendar sešlo poslušalcev izredno veliko. Prihodnji četrtek 25. t. m. bo predaval g. J. Godec o zaprekah, s katerimi se morajo boriti misijonarji.

**Osebnosti.** V Sv. Križu je umrl g. Fran Kušuta, veleposestnik in glavar širom poznani rodbini. — V Lokavcu je umrl nagle smrti poročnik g. Fran Pečenko. Prišel je bil tja po soprogo, ki se je mudila pri svojih stariših. — Poštni praktikant je postal učiteljski kandidat Martin Radej, prestavljeni pa so poštne praktikanti: Albin Podlesnik, Roman Doleček v Maribor, Anton Kosič in Albert Pucelik v Gradec; poštni oficijal Josip Falconatti je premeščen iz Trsta v Solun in poštni oficijal Silvij Scheschek iz Carigrada v Trst.

**Štrajk železničarjev v Trstu.** Iz Trsta se nam piše: Kakor sem vam že poročal brzojavno, so stopili danes dne 18. oktobra delavci v skladiščih in pri premikanju vozov, skupaj kakih 600 oseb, izvečine skoro sami Slovenci, v stavko. Vzroka temu osodopolnemu koraku je iskati v tem, da je ravnateljstvo južne železnice odklonilo zahteve, ki so jih delavci stavili v spomenici septembra in ki vrhovatijo v tem, da se odpravi subakord, da se poviša plača delavcem prve kategorije na 4 K 40 h, druge na 4 K in tretje (sedanjim akordantom) na 3 K 60 h. Te vrste naj bi bile določene po številu službenih let. Zahtevali so tudi deveturni delavnik ter nedeljski počitek. Ravnateljstvo bilo je pripravljeno, ugoditi v nekoliko željam delavcev. Prvi kategoriji s plačo 2 K 80 h in tantjemami po 72 h je dovolila vsako nedeljo prosto, istotako delavcem druge vrste s plačo 2 K 60 h in tantjemami po 30 h; zagotovila je prvim na mesec 16 K, drugim 8 K tantjem, a subakordantom, ki bi po petih letih postali delavci druge, po nadaljnjih desetih letih prve kategorije, najmanj 160 K zaslužka. Obljubila jim je tudi urediti vprašanje glede pokojnine, a akorda ni hotela odpraviti. Akord pa je baš vzrok največ pritožbam. Delavci namreč trdijo, da se iz akorda plačujejo vse škode, ki nastanejo na železnici, ter da dobivajo uradniki iz istega mastne procenete. — Vsak prijatelj delavcev mora želeči, da se temu najnesrečnejšemu, a toli važnemu sloju naroda zboljšajo razmere ter da se jim zagotovi bodočnost. Srce pa nas boli, da ljudje à la Kristan in Kopač izkoriščajo tako važen trenotek za svoje strankarske namene, v svrhu agitacije za prihodnje državnozbornske volitve. Ker nima niti Kristan niti Kopač najmanjšega upanja, da bi zmagal v volilni borbi, je nesramnost od Kristana, ako sedaj na shodih železničarjev ščuva, kakor se je to zgodilo na shodu dne 18. t. mes. v gostilni »Gradec« proti našemu kandidatu pete kurije, dr. Rybaču. Komu v prilog deluje ta »osrečevalec« slovenskega naroda? Edino le italijanski kliki, iredentarski buržoaziji, kajti tudi laški socialni demokrati v Trstu plavajo v vodah iredente, ki je istovetna z buržoazijo. — Omenim naj še, da počiva ves promet v svobodni luki in na kolodvoru. Le brzovozni promet so omogočili in dosedaj

so osebni vlaki prihajali in odhajali redno. Dolgo stvar ne bo mogla trpeti, ker bo zastala vsa trgovina in že zdaj baje zahtevajo tukajšnji spediterji ogromne odškodnine. Vprašanje je, če bodo imeli naši delavci kaj koristi od štrajka. Morda se doseže kaj in želeči bi bilo, da se doseže, a bojimo se, da bodo koristi uživali drugi naši pa bodo ostali na tržaških cestah, ako naši ljubi prijatelji ne uporabijo te prilike, da se skušajo znebiti slovenskih delavcev.

**Mac Nevinov — kolek.** Pod tem naslovom piše celovski »Mir«: Že več časa se nismo bavili z g. okrajnim glavarjem in c. kr. deželne vlade svetnikom, g. baronom Mac Nevinom. A iz tega ne sledi, da nam je morda ta gospod postal res bolj prijazen, oziroma pravičen. Svojo »prijaznost« nam pa kaže g. okr. glavar najraje pred — volitvami. No, volitve za državni zbor so razpisane, kaj čuda torej, da imamo danes že priliko, se malo pomeniti z g. Mac Nevinom. Iz zadnjih volilnih borb je znano n. pr. Mac Nevinovo razmerje do raznih živalskih in človeških boleznij! Kuga na gobcih in parkljih, davice itd., te bolezni so igrale svoje dni važno ulogo v pašaliku g. celovškega mogotca! A kuge so zastarele in treba sedaj nekaj bolj modernega, novodobnega. In to je g. Mac Nevin srečno iztaknil v — kolekih! Stvar pa je prišla tako: Kakor znano, smo dne 16. sept. t. l. obhajali prav sijajno Slo mš ek - Serajnikovo slavnost pri »Krajcarju« ob Tinjah. Slavnost in občni zbor podružnice sv. Cirila in Metoda za Pokrče in okolico sta se pravočasno naznanila sl. c. kr. okr. glavarstvu celovškemu. A le-to je slavnost in občni zbor prepovedalo in sicer zato, ker — čujte! — ker dotično naznanilo ni bilo kolekovan! Ta prepoved pa je gosp. župniku Bayeru kot tajniku imenovane podružnice došla šele v torek dne 18. sept. zvečer, torej dva dni potem, ko sta se slavnost in občni zbor tako sijajno izvršila! Prepoved pa se je naznanila s sledečim glede vsebine in oblike enako »krasnim« odlokom, ki je nov spomenik znane lepe Mac Nevinove slovensčine. Podamo odlok do pičice tako, kakor je pisan, da o tej znameniti listini, kot dokazu o lepoti koroške uradne slovensčine izvedo tudi širši krogi, in da se ohrani tudi poznejšim redovom.

Št. 34.766.  
Predsedništvu podružnice sv. Cirila in Metoda za Pokrče in okolico v roke Gospoda Štefanja Bajer-ja v Pokrči nazaj z opazko, da to naznanilo more biti proredno s koleku jedne krone, priloga pa s koleku 30 vinarjev.

Predno to ni ubogana, c. k. okrajno glavarstvo ne more izdati dovoljenje za to zborovanje c. kr. okrajno glavarstvo v Celovcu dne 11. septembra 1900. c. k. deželni svetovalec: Fhr. Mac Nevin.

Da morajo biti naznanila društvenih shodov »proredno s koleku jedne krone«, nam je povsem neznano. § 16. društvene postave naravnost določuje, da so taka naznanila koleka prosta. Kako se more torej nakrat kolek zahtevati? In recimo, da bi bil kolek potreben. Ali je to dosti uzroka, da se »ne more izdati dovoljenje za to zborovanje«? Nikakor ne! Glavarstvo lahko zahteva kolek, tudi more takoj naložiti kazen, da se mora kolek plačati v trikratnem znesku, a vse to še ni povod, da bi se shod prepovedal, kakor je to storil g. Mac Nevin v znani svoji naklonjenosti do nas! Lepa bi bila ta, da se odreja državljanom važna pravica, zajamčena v državnih osnovnih postavah, samo zato, ker ni plačan kak — kolek! Mnogo shodov in veselje so že priredile naše Ciril-Metodove podružnice. Da bi se kako zborovanje bilo prepovedalo radi takega — koleka, nam doslej ni znano! Prvenstvo v tem junaškem dejanju gre, kakor v tolikih drugih stvarih, g. baronu Mac Nevinu! Zakaj je to storil ravno pred volitvami, vé dobro on in mi!

**Iz Novega mesta.** Dne 15. t. m. vršil se je po dolgem času zopet enkrat občni zbor katol. polit. društva za Dolenjsko. Iz Ljubljane prihitel je zbor pozdravit in društvenike vspodbujat h krepkemu delu g. dr. Ivan Šusteršič. Volil se je potem nov odbor tako-le: Predsednik Janko Zakrajšek župnik v Vavti vasi; 1. Podpredsednik Da vorin Frančič, posestnik in klobučar; 2.

Podpredsednik: Jakob Porenta, župnik v Stopičah; Tajnik in blagajnik: Fr. Watzl, vikar v Novem mestu; Odborniki: Fr. Ciber, podobar, Janez Dular, posestnik v Vavti vasi, Fr. Schweiger, nadžupnik v Leskovcu in dež. poslanec, Viljem Pfeifer, dež. posl., Anton Fettich-Frankheim, dekan v Št. Jerneju, Matija Jožef Skubic, posestnik. Namestnika: Anton Šmidovnik, župnik v Prečni, Davorin Vukšinič, oskrbnik n. v. r. Želimo prav od srca, da bi novi odbor zastavil vse moči, da doseže kar najhitreje namene društva. Z Bogom na delo za krščanske Dolenjce! — 16. t. m. je prenehalo deževati in ko so se razpodeli oblaki, ugledali smo novo padli sneg na kočevskih hribih.

**Zvišanje temeljnih plač za idrijske rudarje.** Iz Idrije 18. t. m. Kakor poročajo, je c. kr. poljedelsko ministerstvo provizorično določilo, da se zvišajo rudarjem temeljne plače za 15% in sicer s 1. jan. 1901. Nekaj je — pa malo! Upati je, da bode v proračunu za 1902. več rudarjem priboljšana. Doslej ima rudar največ 1 K 4 h temeljne plače za osemurno delo, po novem bi dobil 1 K 20 h, v boleznih torej 72 h, — gotovo še mnogo prepičlo odmerjeno.

**Skrb »Slov. Naroda« za »Slov. krščansko-socialno zvezo«.** »Slovenskemu Narodu« provzroča »Slovenska kršč.-socialna zveza« vedno silne skrbi. 17. t. m. je napadel »Zvezov«, ker le-ta razpošilja okrožnico radi plačila dolga, ki je še na »Zvezini« zastavi. O tej zadevi smo dobili naslednje pismo: »Radi nabiranja milodarov v kohečno pokritje zastave »Slovenske kršč.-socialne zveze« je predvčerajšnji »Narod« zelo vznevoljen, kakor bi se to njegovega žepa tikalo. Ta jezica se pa razume, ako se pomisli, da se gre tu za društveno zastavo »Slovenske krščansko-socialne zveze«, katero zastavo si je skrbni »Narod« še pri vsaki priliki privoščil. Da zastava še ni plačana, to ni nič čudnega, kakor tudi nič hudobnega, ako se namerajo stroški z milodari pokriti. »Narodu« bilo bi najbolj všeč, ako bi je sploh ne bilo mogoče plačati, da bi mu ta zoperna zastava — zarubljena — jedenkrat za vselej zginila izpred oči, najbolj se boji pa sv. Mihaela, katerega podoba vidi »neustrašeni« »Narod« vrh zastave, — o, že ve zakaj. Po dosedaj doposlanih milodarih soditi strašil bodo sv. Mihael še i n a l j e neustrašeni »Narod«. O sposobnosti ali poštenosti »Zvezinega« blagajnika pa »Narodu« soditi ni prisojeno. — V Ljubljani, 18. vinotoka 1900. — Josip Sedmak, »Zvezin« blagajnik.« — Temu pismu pristavljamo še: »Narod« piše, »naj »Slovenska krščansko-socialna« zveza« toliko časa svojega sv. Miheleja ne nosi na dan, dokler ne bo plačan, kajti sicer se zna zgoditi, da ga i pri kaki procesiji ne — zarubijo«. Bilo bi pač umestnejše, ako bi se »Narod« brigal za dolgove narodno-naprednih društev. »Nar.« napad pa bodi našim somišljenikom bodrilo, da s prav mnogobrojnimi darovi razvesele vrlega »Zvezinega« blagajnika.

**Ljubljanske novice.** Šolski nadzornik g. V. Zupančič ponesrečil. Včeraj zvečer sprehajal se je šolski nadzornik profesor V. Zupančič s svojim sinom osmošolcem pod Rožnikom v bližini Seunikovega gradu. Proti njima sta nakrat pridrila splešena konja, vprežena v lojternice, na katerih ni bilo nobenega voznika. Gospod profesor in njegov sin sta s ceste skočila na travnik, a konja sta zavila naravnost proti njima ter je gospod profesor prišel pod konja. V gospoda profesorja se je voz zaletel s tako silo, da mu je zdrobil dvoje reber, konj pa mu je zadal udarec nad levim očesom. Gospod sin se je rešil. Konja sta na to drvila naprej in obležala pod Rožnikom v nekem jarku. Baje sta konja last nekega posestnika iz Šiške ali iz Kosez. — Policijsko zasledovan je neki Ivan Skočir. Iz Gorice je odnesel večjo svoto denarja ter jo baje potegnil proti Ljubljani. Upal si je v Šiško, kjer si je znal pridobiti zaupanje železniškega uslužbenca Krasala. Poplašal je Skočir zaupanje s tem, da mu je pokradel več dragocenih stvari ter mu provzročil okoli 200 K škode. — Kopitarjeve ulice so danes pričeli nasipati. — Nepošten trgovski pomočnik. Franc Tome, trgovski pomočnik, poneveril

je v Ložu 200 K in je baje usel proti Ljubljani. — Pijano žensko je včeraj dobil stražnik na sv. Petra nasipu, kjer je obležala. Žensko, ki se piše za Ivano Potočnik iz Sela, spravil je na magistrat. — Monterjem mestnega vodovoda je imenovan Oton Pavčič. — Ubegla prisiljenca Benedikt in Ferdinand Bauer sta v Celovcu prijeta.

**Duhovske vesti s Štajerskega.** Prestavljeni so č. gg. kapelani: Bratkovič Fr. iz Slov. Bistrice na Teharje, Osenjak Matevž iz Slov. Bistrice v Šentjur na j. ž., Grobelšek Janez iz Šentjurga v Sl. Bistrico, Požar Alfonz iz Konjic v Slov. Bistrico, Agrež Martin iz Planine v Leskovec, Volčič Miroslav iz Teharjev na Planino, Roškar Martin iz Leskovca k Sv. Ilju v Slov. gor., Kruljc Fr. iz Sv. Ilja v Žalec. Župnijo sv. Lovrenca v Slov. gor. dobil je č. g. Jožef Sinko, župnik pri Sv. Boltanku v Slov. gor. Župnijo Podčetrtak pa č. g. Št. Pivec, kapelan v Skalah.

**Štajerske novice.** Nemško šolo v Štorah pri Celju je vzela dežela v svoje oskrbovanje. — Na Pragarskem se je ponesrečil na železniški postaji 26letni železniški uslužbenec Mihael Mlakar. — V veliki sobi »Bralnega društva« pri sv. Jurju ob Taboru se bodo to zimo vršile gledališke predstave. — V Kapeli pri Brežicah so blagoslovili novo šolsko poslopje. — Cestne mitnice so razpisane v Štrihovcu, Konjicah, Vojniku in Slov. Bistrici. — Za 43 776 K 68 h je bivši tajnik oškodoval hranilnico za okraj Konjice.

**Slovinci v Celovcu.** Slovenskim rodoljubom z dežele in sosednih pokrajin, ki dohajajo po opravih v Celovec, se naznanja, da se celovski Slovenci shajajo vsako sredo ob pol 8. uri zvečer v gostilnici hotela pri »Sandwirtu«, kjer imajo odmenjeno svojo klubovo sobo, prva vrata pri vходу na desno. Slovenski gosti so ondi vsikdar dobro došli!

**Dva shoda prirede dne 28. okt. zopet koroški Slovenci in sicer ob 1/4 10. uri v prostorih župnišča v Grebinkskem Klostru, ob 4. uri popoldne pa v gostilni pri Dürnwirtu v Št. Jakobu, občina Št. Peter pri Velikovem.**

**Strašna eksplozija.** V Budanjah v vipavski dolini je neki kmet izvršil nenavadno neprevidnost. Vlij je v sod liter špi-rita, tekočino zažgal in zabil veho. Plini so raznesli sod s tako grozno močjo, da je vrglo kmeta več metrov daleč. Razmesarilo ga je strašno. Razneslo mu je jedno roko in mu hudo poškodovalo rebra. Težko ranjenega so prepeljali v Gorico v bolnišnico.

**Ustanova.** Gospa Marija pl. Gutmans-thal-Benvenutti je l. 1891 ubožni hiši v Radečah darovala 1000 kron. Njeni dediči so darovali enako svoto, da bodo ubožci imeli po zimi zajutrek.

**Zaprli** so 17. t. m. v Vel. Laščah trgovca s prašiči I. Popovića iz Drage na Hrvatskem, ker je dvema posestnikoma z zvi-jačo izvalil 60 in 40 kron.

**Irredenta na Reki.** »Novi List« piše: One reške pesmice, katere je nagradil »Circolo Letterario«, preveva irredentski duh, osobito ono, ki je dobila prvo nagrado, ker se v njej jasno izraža ideja o italijanski domovini. — Torej, katera je »madre patria« naših italijancev: Italija ali Ogerska?

**Hrvat padel v južni Afriki.** Iz Makarske se poroča: Z bojišča v južni Afriki je došla vest, da je mladi Hrvat Franič iz Vrhgorca padel v burskih vrstah proti Angležem. Imel je v Johannesburgu lepo službo, katero je pustil in se pridružil Buram.

**Svetovna sadna razstava** se bo otvorila dne 31. t. m. v Parizu. Kdor se hoče udeležiti, naj se obrne na predsedstvo c. kr. avstrijskega sadjarskega društva, Leechwald, Gradec.

**Oom Krüger,** predsednik transvalske republike, je na potu v Evropo, da posreduje za svoje nesrečne Bure. Angleži pa hočejo Krügerju preprečiti to pot in, če mogoče, dobiti tudi njegove državne akte v roke. Francoski nacionalisti bi Krügerja radi vsprejeli v Marselju, a vlada je to preprečila. Včeraj smo poročali, da pride Krüger v Trst. »Pol. Corr.« pa zatrjuje, da poučeni krogi na Dunaju o tem ničesa ne vedo. Ali ima Chamberlain že vso Evropo pod kon-

**Milijonar — ropar.** Zanimive osebnosti se je polastila pariška policija. Dobila je v roke roparja, katerega je že 11 let zamaškala. Velikansko senzacijo vzbuja v Parizu, da je ta ropar — Fevrot, mož, ki je vsled svoje izredne izobrazbe občeval v najboljših družinah pariških. Fevrot se je podal na pot pregrehe samo radi »razvedrila«, katerega je našel v opasnosti takega življenja. Star je še-le 30 let. Prvi ulom je izvršil, ko je bil star 19 let, od tedaj pa je zbiral vedno večje število tovarišev okoli sebe ter izvrševal 11 let najprezrednejša dejanja. Mnogo tovarišev je dobila policija v pest, a nihče ni izdal bogatega glavarja, naj je tudi marsikedo radi umora moral umreti na šafotu. Stanoval je Fevrot v elegantni palači tik poleg policijskega urada svojega okraja. Nihče ni mislil, da je bogati, izobraženi Fevrot ropar. Sedaj ga je dobila policija v pest po ljutem boju. Presenetila ga je pri nekem ulomu. V boju s policijo je Fevrot umoril nekega detektiva. V zaporu je Fevrot popolnoma brezbržen za svojo usodo ter le sem ter tje zaželi kake cigarete. Pač značilen izrodek francoske »modernosti«.

**60 000 kron** je glavni dobiček loterije za invalide. Izplača se v gotovini po odbitku 20%. Opozarjamo, da je žrebanje 10. novembra 1900.

## Društva.

(Katoliška delavska družba v Idriji.) Vabilo na veselico, katero napravi katol. delavska družba v Idriji v proslavo 70letnice rojstva Nj. Vel. cesarja Franca Jožefa I. v nedeljo, dne 21. oktobra 1900 v pivarni »pri črnem orlu«. — Vstopnina: za posamezno ude 20 vin., za neude 40 vin. — Radodarnosti se ne stavijo meje, ker je čisti dobiček veselice določen blagemu namenu. — Blagajna se odpre ob pol 7. uri. Začetek točno ob 7. uri zvečer. — K mnogobrojni vdeležbi vabi uljudno načelnništvo.

(Jareninsko pol. društvo) priredi v nedeljo dne 21. t. m. občni zbor in političen shod ob 1/4 4. uri popoldne v prostorih hiše pok. župnika Fišerja v Jarenini s sledečim vsporedom: 1. Odborovo poročilo o društvenem delovanju v II. društvenem letu. 2. Volitev novega odbora. 3. O narodno-gospodarskem vprašanju, govori učni prefekt Ant. Korošec iz Maribora. 4. Kmetje, spoznajte veliki pomen volitev, posebno še državnoborskih, razpravlja kmet J. Boškar od Sv. Jurja v Slov. goricah. 5. Vprašanja, predlogi in nasveti. K obilni udeležbi vabi odbor.

## Telefonska in brzojavna poročila.

**Dunaj, 19. okt.** Člani kat. ljudske stranke dr. Fuchs, Dipauli in Ebenhoch so imeli včeraj daljši razgovor z ministerskim predsednikom.

**Dunaj, 19. okt.** Kljub dementiju »Narodnih Listov« je vendar res, da je konferenca zaupnih mož katoliške ljudske stranke odločno sklenila, da stranka ne more sodelovati pri rekonstrukciji bivše desnice v njenem dosedanjem sestavu, a to ne samo radi obstrukcije Mladočehov, ampak tudi radi odločno protikrščanskega nastopa žida Stranskega in ker del Mladočehov koketira z »Los von Rom« gibanjem. Sicer pa je stranka pripravljena sodelovati s Poljaki in južnimi Slovani. Ti podatki prihajajo direktno Vašemu poročevalcu od udeleženika konference.

**Dunaj, 19. okt.** Dr. Ebenhochovo glasilo poroča, da se je na shodu zaupnikov katoliško ljudske stranke sklenilo, da skupnega volilnega oklica ne izda, pač pa izidejo za razne kraje posebni volilni oklici. Glede političnega položaja je vladalo popolno soglasje.

**Dunaj, 19. okt.** »Vaterland« izjavlja, da na shodu zaupnikov katoliške ljudske stranke ni prišlo do nikakih sklepov in so torej dotična poročila neresnična.

**Inomost, 19. okt.** Kompromis mej liberalnimi in katoliškimi nemškimi veleposestniki odobrujejo vsi poslanci te skupine na Tiroskem. Končno odločitev o kompromisu izreko volilci, ki se v kratkem skličejo na shod.

**Inomost, 19. okt.** Na shodu zaupnikov v Bolzanu je bila vsprejeta kandidatura barona Dipaulija za peto skupino z 32 proti 8 glasovom.

**Praga, 19. okt.** Neki češki list pri-naša podatke o političnem naziranju mladočehskih voditeljev. Le-ti so mnenja, da bode že v prvih sejah drž. zbora prišlo do burnih prizorov. Najenergičnejše bodo Čehi nastopili proti justičnemu ministru Spens Boden in finančnemu ministru Böhm Bawerku, ki sta Čehom prizadela celo vrsto krivic.

**Budimpešta, 19. okt.** Ban Khuen-Hedervary je došel sem v zadevi bosniških železnic, katerim nasprotuje reško zastopstvo.

**Sarajevo, 19. oktobra.** Nadškofa Stadlerja je pri povratku čakalo na kolodvoru mnogo stotin oseb, ki so ga pozdravile z burnimi klici: Živio Stadler! Živela hrvatska Bosna!

**Rim, 19. oktobra.** Zdravniki so sv. očetu svetovali, naj vsprejeme romarjev omeji, da preveč ne oslabi. Nekateri listi poročajo, da je sveti oče zelo obolel.

**London, 19. okt.** »Standard« piše: Imenovanje grofa Bülowa drž. kancel-jem je poročstvo, da cesar Viljem ne namerava spremeniti politike glede vzhodno-azijskega vprašanja.

**London, 19. okt.** Angleški listi pravijo, da je sedaj prišel trenotek, da se konfiscira premoženje vsem Burom, ki so še ostali v Pretoriji. Ako se to ne zgodi, tedaj bodo bogatejši Buri še nadalje podpirali ustajo in Angleži imajo pred seboj še 6mesečno guerila-vojsko.

## Vojska na Kitajskem.

**Novijork, 19. oktobra.** Iz Pekina brzojavljajo 16. t. m., da sta Li-Hung-Čang in princ Čing v okrožnici na zunanje poslanike določila prvo posveto-vanje o mirovnih pogojih na prihodnjo soboto.

**London, 19. okt.** Iz Shanghaja poročajo: Zasebna poročila iz Nankinga javljajo, da je od 2500 mož, ki jih je poslal tje general Liu iz Kiangfu, ušlo 1500 mož.

**London, 19. oktobra.** Iz Shanghaja se poroča: Princ Tuan je izdal oklic, v katerem povdarja, da je dvor sedaj na varnem, ter opominja svoje pristase k potrpljenju, dokler Peiho ne zmrzne in zima mednarodne čete na severu ne decimira. Kitajski arzenali bodo do tedaj pri delu. Vsak Kitajec mora biti pripravljen na trenotek, ko se porazijo vsi tujei.

## Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni. prev. I. B.—č.

(Dalje.)

Agnese in Lucia čujeti vedno večji hrup na cesti. V tem, ko premišljuje, kaj to pomeni, odpró se vrata in kardinal z župnikom se prikaže.

»Ali je ta?« vpraša prvi družega. Ko mu ta pritrdi, gre do Lucije, ki je kot začarana obstala z materjo, obe nemi vsled osupelosti in sramu. A ta prijazni glas, pogled, kretanje in vrhu tega besede Federigove jo zopet ohrabré. »Ubožica! Bog vas je poskušal. A videli ste tudi, da vas Bog ni zapustil in pozabil. Rešil vas je, poslužil se je vas za veliko delo, da je namreč jednemu izkazal veliko usmiljenje, drugim pa ob jednom pomagal.«

Tedaj se prikaže v sobi hišna gospodinja, ki je vsled vrišča stopila k oknu. Ko vidi kardinala vstopiti v hišo, steče po stopnjicah doli, potem, ko si nekoliko uredi obleko.

Ob istem času vstopi pri drugih vratih krojač. Ker vidita, da kardinal govori, stisneta se oba v kot in spoštljivo čakata.

Kardinal jih ljubeznjivo pozdravi, pogovarja se še z ženama in pomeša mej tolažilne besede kako vprašanje; hotel je namreč poskusiti, če bi mogel iz odgovorov posneti, ali more še kaj dobrega storiti.

»Ko bi bili vsi duhovniki taki, kot vaša prevzvišenost, ko bi skrbeli za ubožce, mesto da jih zamotajo v sitnosti, da le sami odnesó zdravo kožo!« reče Agnese, katero ohrabri Federigovo prijazno in ljubeznjivo vedenje. Jezi jo tudi, da don Abbondio druge žrtvuje, potem pa skuša zaprečiti, da bi ne dali

duška svoji jezi in se pritožili proti predstojniku, ako se slučajno za to ponudi prilika.

„Le povejte, kaj mislite!“ pravi kardinal. „Govorite prostodušno!“

„Hočem reči, da bi ne prišlo tako daleč, če bi naš gospod župnik storil svojo dolžnost.“

Ko jo kardinal zopet sili, naj se izrazi določneje, Agnese opazi, da mora pripovedovati nekaj, kjer je sama igrala glavno ulogo in kar ne sme zaupati tako imenitnemu gospodu. Zato prikroji povest po svoji glavi, pripoveduje o dogovorjeni poroki, da se je don Abbondio branil in izgovarjal, da mu ne pripusté predstojniki; potem preskoči k napadu dona Rodrigo in pove, da so zbežali, ko so to izvedeli. — „Ušli smo“, konča Agnese, „a zamotali smo se v nove homatije. Če bi nam gospod župnik vse odkrito srčno povedal in takoj poročil zaročenca, zbežali bi takoj skupaj in skrivaj daleč, daleč, kjer bi nas nihče ne zasačil. Izgubili smo čas in zgodilo se je, kar se je moralo zgoditi.“

„Gospod župnik se mi mora radi tega zagovarjati“, reče kardinal.

„Ne, ne, gospod“, reče hitro Agnese. „Jaz nisem v ta namen povedala. Ne karajte ga! Kar se je zgodilo, zgodilo se je. Saj nič ne pomaga, ker je tak človek, da bi drugič storil isto.“

Lucia pa s tem ni zadovoljna in dostavi: „Tudi mi smo krivi. Bog ni hotel, da bi se stvar srečno iztekla.“

„Zakaj ste vi krivi? Ubožica!“ reče Federigo.

Kljubu pogledom Agnese, ki jo skuša od tega odvrti, pripoveduje Lucia, kaj so poskusili v hiši dona Abbondio in konča: „Krivi smo, Bog nas je kaznoval.“

„Vzemite iz njegove roke trpljenje, katero ste prestali! Potolažite se!“ reče Federigo. „Oni naj se veseli in naj upa, ki je trpel in se ne sramuje, samega sebe zatožiti!“

Potem vpraša, kje je ženin.

Lucia molči s povešeno glavo in povešenimi očmi. Agnese pa pove, da je zbežal iz dežele; tedaj kardinal postane nejevoljen in ostrmi, ter hoče vedeti vzrok.

Agnese kratko pové, kar vé o ženinu. „Čul sem govoriti o tem mladeniču“, pravi kardinal. „A kako naj se oženi s tako pošteno deklico mož, ki je zapleten v take stvari?“

„Bil je pošten mladenič“, reče samozavestno Lucia in zarudi.

„Bil je zelo miren mladenič“, pristavi Agnese. „Saj lahko vprašate, kogar hočete, tudi gospoda župnika. Bog ve kaj so mu tam natvezli in kakó so ga v mreže vjeli! Iz ubožca se hitro naredi malopridneža.“

„To je res“, reče kardinal. „Poizvedeti hočem.“ Potem si dá povedati ime in priimek mladeničev in si ga zapomni. Potem dostavi, da ima namen v par dneh iti v dolično vas, da pojde tedaj Lucia lahko brez skrbi tja, da pa priskrbi zanjo varno zavetje, dokler se vse na bolje ne obrne.

Nato se obrne k hišnima gospodarjema, ki precej pristopita, zahvali se jima še enkrat, da sta vsprejela pod svojo streho gosta, katera jima je Bog poslal. Isto je storil preje že gospod župnik.

„O seveda, gospod!“ odgovori žena z glasom in obrazom, ki je mnogo več izražal nego ta suhi, od sramu zadušeni odgovor. A moža navduši prisotnost tako visoke glave, skuša si priboriti čast ob tako važni priliki in plašno išče boljšega odgovora. On naguba

čelo, vrti oči, stiska ustnici, napenja svojo bistroumnost, išče, brska po možganih, kjer čuti vrvenje nepopolnih mislij in polovičnih besed. Čas hiti. Kardinal si je menda že razložil ta molk, ko ubožec odpre usta in reče: „Mislite si!“ Drugega ne spravi iz ust. Radi tega se ni jezil samo takrat, še pozneje mu je vedno ta neprijetni spomin grenil čast, katera ga je tedaj doletela. Kadar je na to mislil in se v duhu prestavil v ta položaj, spomnil se je vselej teh okornih in nerodnih besed. A star pregovor pravi, da po toči ne pomaga zvoniti.

Kardinal odide rekoč: „Blagoslov božji naj biva nad to hišo!“

Zvečer vpraša župnika, kako bi poplačal tega na videz nepremožnega moža za njegovo ob tedanjih časih dragoceno gostoljubje.

Župnik odgovori, da mu niti rokodelstvo, niti njivice, posebno v onem času draginje, ne donajajo toliko, da bi mogel biti darežljiv do ljudij, da pa je toliko prištedil v prejšnjih letih, da se prišteva v okolici k bogatinom, da torej brez škode lahko stori mnogo dobrega, kar stori tudi radovoljno, da bi se pa čutil razžaljenega, če bi se mu kaj ponudilo v odškodovanje. (Dalje prih.)

**Plesno svilen blago gld. 6-30**

in višje! — 14 metrov! — poštnine in carine prosto! Vzorci z obratno pošto: ravno tako črne, bele in bar. vene — Hennebergove svile od 45 kr. do gld. 14-65 meter.

**G. Henneberg, tovarne za svilo**  
3 (c. in kr. dvorni zalagatelj) v Curihu. 13 5-2

**Umrli so:**

17. oktobra. Doroteja Ilvar, delavka, 41 let, Florijanske ulice 13, srčna hiba.

V hiralnici.

17. oktobra. Jakob Hribar, posestnik, 53 let, caries et necrosis on. multiplex.

V bolnišnici.

15. oktobra. Marija Prašnikar, dekla, 50 let, ileus, pneumonia.

**Cena žitu na dunajski borzi**  
dné 18. oktobra 1900.

Za 50 kilogramov.

|                  |                  |
|------------------|------------------|
| Pšenica za jesen | K 7-70 do K 7-72 |
| » » pomlad       | » 8-19 » » 8-20  |
| Rž za jesen      | » 7-58 » » 7-59  |
| » » pomlad       | » 7-84 » » 7-85  |
| Turšica za jesen | » 6-65 » » 6-70  |
| » » pomlad       | » 5-38 » » 5-39  |
| Oves za jesen    | » 5-73 » » 5-74  |
| » » pomlad       | » 5-93 » » 5-94  |

**Meteorologično poročilo.**  
Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm.

| ina                                               | Čas opazovanja | Stanje barometra v mm. | Temperatura po Celziju | Vetrovi   | Nebo       | Padežina v 24 urah v mm. |
|---------------------------------------------------|----------------|------------------------|------------------------|-----------|------------|--------------------------|
| 18                                                | 9. večr.       | 733-1                  | 10-0                   | sl. sazh. | dež        |                          |
| 19                                                | 7. zjutr.      | 733-3                  | 9-3                    | hrezvetr. | oblačno    | 13-0                     |
|                                                   | 2. popol.      | 733-3                  | 12-0                   | sr. jug.  | del. jasno |                          |
| Srednja večerajša temperatura 9-2 normale: 10-1°. |                |                        |                        |           |            |                          |

Najnižje cene. Največji izbor.

Preobleke. Popravila.

**L. Mikusch**  
tovarna dežnikov,  
Ljubljana, Mestni trg 15.

**„Národna kavarna“.**

V soboto dné 20. okt. 1900  
**Koncert**  
salonske kapele iz Opatije.  
Začetek ob 8. uri zvečer.  
Vstop prost.  
K obilni udeležbi vabi z velespoštovanjem  
950 1-1 **Fran Krapež.**

V sredo dné 24. oktobra:  
**KONCERT**  
meščanske godbe.

Na prodaj sta  
**2 križeva pota**  
jeden za gld. 65.—, drugi za gld. 250.—  
pri 930 12-3  
**FR. TOMAN-u,**  
podobarju in pozlatarju v Ljubljani, Valvazorjev trg št. 1.

**Učenca**  
za pozlatarski in podobarski obrt  
vsprejme  
**Franc Toman v Ljubljani,**  
Valvazorjev trg št. 1. 931 12-3

**Kostanj in goriška vina**  
prodaja po nizkih cenah  
„Kmetijsko društvo v Šempetru pri Gorici“.

**Koledar**  
katoliškega tiskovnega društva  
v Ljubljani za l. 1901  
z jako zanimivo in rabno vsebino, z imenikom učencev za več ko 400 šolarjev, z zapiskom bolnikov, gospodarskim zapisnikom itd. stane v „Katoliški Bukvarni“ krasno vezan 2 K 30 h, po pošti pošiljan 10 h. več.

**Umetnijski zavod**  
za slikanje na steklo  
**B. ŠKARDA v Brnu.**  
Izdeluje zlasti:  
cerkvena okna  
različne izvršitve,  
Ceniki in strokovni svet brezplačno.  
Osemkrat odlikovan s prvimi darili

**Velika loterija za vojake-invalide** Zadnji mesec.  
**z dobitki v zlatu in srebru.**  
Glavni dobitok **60.000** kron  
v gotovini z 20% odbitka.  
**Srečke za invalide po 1 krono**  
priporoča **J. C. Mayer** v Ljubljani. 118 5

| Dunajska borza.                               |        |                                            |        |                                                  |        |
|-----------------------------------------------|--------|--------------------------------------------|--------|--------------------------------------------------|--------|
| Dné 19. oktobra.                              |        |                                            |        |                                                  |        |
| Skupni državni dolg v notah                   | 96-65  | 20 mark                                    | 23-55  | Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878              | 106-—  |
| Skupni državni dolg v srebru                  | 96-35  | 20 frankov (napoleonidor)                  | 19-22  | Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%      | 93-75  |
| Avstrijska zlata renta 4%                     | 114-25 | Italijanski bankovci                       | 90-30  | Prijoritete obveznice državne železnice          | —      |
| Avstrijska krona rent 4%, 200 kron            | 97-20  | C. kr. cekini                              | 11-39  | » južne železnice 3%                             | 322-50 |
| Avstrijska zlata rent 4%                      | 113-80 |                                            |        | » južne železnice 5%                             | 119-20 |
| Ogerska krona rent 4%, 200                    | 90-05  |                                            |        | » dolenskih železnice 4%                         | 99-50  |
| Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.       | 1702-— | Dné 18. oktobra.                           |        |                                                  |        |
| Kreditne delnice, 160 gld.                    | 647-—  | 3-2% državne srečke l. 1853, 250 gld.      | 170-—  | Kreditne srečke, 100 gld.                        | 389-50 |
| London vista                                  | 241-—  | 5% državne srečke l. 1860, 100 gld.        | 180-—  | 4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.        | 350-—  |
| Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj | 117-75 | Državne srečke l. 1864, 100 gld.           | 197-—  | Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.      | 42-25  |
|                                               |        | 4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron | 93-20  | Ogerskega                                        | 5      |
|                                               |        | Tisine srečke 4%, 100 gld.                 | —      | Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.               | 12-40  |
|                                               |        | Dunavske vravnavne srečke 5%               | 251-25 | Rudolfove srečke, 10 gld.                        | 60-—   |
|                                               |        |                                            |        | Salmovne srečke, 40 gld.                         | 170-—  |
|                                               |        |                                            |        | St. Genois srečke, 40 gld.                       | 198-—  |
|                                               |        |                                            |        | Waldsteinove srečke, 20 gld.                     | —      |
|                                               |        |                                            |        | Ljubljanske srečke                               | 50-—   |
|                                               |        |                                            |        | Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.          | 266-—  |
|                                               |        |                                            |        | Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v. | 6050-— |
|                                               |        |                                            |        | Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.               | 778-—  |
|                                               |        |                                            |        | Akcije južne železnice, 200 gld. sr.             | 108-—  |
|                                               |        |                                            |        | Splošna avstrijska stavbna družba                | 146-50 |
|                                               |        |                                            |        | Montanska družba avstr. plan.                    | 415-—  |
|                                               |        |                                            |        | Trboveljska premogarska družba, 70 gld.          | 449-—  |
|                                               |        |                                            |        | Papirnih rubljev 100                             | 255-25 |

**Nakup in prodaja** vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulanična izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba  
**„M E R C U R“**  
I., Wallzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnice.